

Bernhard Gomard

Aktieselskaber og anpartsselskaber

4. omarbejdede udgave

ADVOKAT
JERRY OSBAK
NØRREGADE 30 - 1165 KBH. K
(100 m FRA NØRREPORT)
TLF. (01) 14 42 00 - GIRO 924 76 70

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
2000

Aktieselskaber og anpartsselskaber
4. udgave

© 2000 Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk: Gentoft Tryk
Indbinding: Damm's Bogbinderi, Randers
Printed in Denmark 2000
ISBN 87-574-5009-9

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Gothersgade 133
Postboks 2126
1015 København K

Telefon: 33 95 97 00
Telefax: 33 95 99 97
e-mail: fl@djof.dk
Homepage: www.djof.dk/forlag

Forord

Selskabsretten er genstand for megen opmærksomhed i disse år, og der fremkommer stadig ny lovgivning og nye interessante synspunkter i praksis, i bøger og i tidsskrifter. En dybtgående revision af denne bog har derfor været nødvendig.

Stud. jur. Jens Kjærulff har læst korrektur og udarbejdet registre. Gerda Ørveile har med omhu og flid bragt manuskriptet i læselig stand. Alle der har hjulpet, bringer jeg min bedste tak.

København i februar 2000

Bernhard Gomard

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1. Lovgivningen om aktieselskaber og anpartsselskaber.

Historie og oversigt	1
1 Aktieselskabets karakteristika	1
2 Den retlige regulering af aktieselskaber: fra en generel Firmalov til love om enkelte selskaber, bl.a. aktieselskabet	2
3 Erhvervsdrivende virksomheder med begrænset ansvar	4
og Fonde (selvejende institutioner)	4
3.1. Lov om erhvervsdrivende virksomheder, Lovbekendtgørelse nr. 546 af 20. juni 1996	4
3.2. Erhvervsdrivende og ideelle fonde m.m.	6
4 Selskabsretlig aftalefrihed eller typetvang	7
5 Aktieselskabslovene af 1917 og 1930	8
6 Aktieselskabsloven af 1973. Nordisk samarbejde	9
7 Harmonisering af selskabsretten i EU	11
8 Børselskaber	20
9 Anpartsselskaber	24
10 Hovedpunkter i lovene om aktieselskaber og anpartsselskaber	29
11 Beskatning	34
12 Selskabslovenes ikrafttræden	35

Kapitel 2. Anvendelsen af aktie- og anpartsselskabsformen

37

Kapitel 3. Anvendelsesområdet for Aktieselskabsloven

og Anpartsselskabsloven	42
1 Typetvang eller kontraktfrihed i selskabsretten	42
2 Begreberne aktieselskab og anpartsselskab	46
2.1. Almindelig karakteristik	46
2.2. Hovedmomenterne i karakteristikken af selskaber med begrænset ansvar	49
2.2.1. Hæftelsen for selskabets gæld	49
2.2.2. Fast indskudskapital	50
2.2.3. Erhvervsdrivende virksomhed	51

2.2.4. Andelsselskaber	53
3. Registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen	54
Kapitel 4. Koncerner	58
1. Koncernselskaber: selvstændighed og afhængighed	58
1.1. Enhed mellem flere selskaber i organisatorisk, økonomisk og retlig forstand	58
1.2. Fælles ledelse og selskabspolitik	65
1.3. Minoritetsaktionærer og -anpartshavere	69
1.4. Kreditorernes stilling	71
1.4.1. Hovedreglen: særhæftelse	71
1.4.2. Kaution, aftalt modregning og støtteerklæringer	72
1.4.3. Undtagelser: Samhæftelse, omstødelse, ansvar	74
2. Koncernbegrebet i selskabs- og regnskabslovgivningen	84
Kapitel 5. Stiftelse af aktie- og anpartsselskaber	91
1. Tilvejebringelse af aktie- eller anpartskapital. Hovedlinier i reglerne	91
2. Stiftelse, stiftelsesdokument, konstituerende generalforsamling og vedtægter	93
2.1. Stiftelsesdokument og konstituerende generalforsamling	93
2.2. Stifterne	96
2.3. Vedtægter	97
3. Tegning af aktier og anparter	99
4. Tegningskurs. Vurdering af apportejendom. Overtagelse af bestående virksomhed	101
5. Selskabets efterfølgende erhvervelser fra stifter eller aktionær	105
6. Stifterfordele	106
7. Stiftelsesomkostninger	107
8. Udpegning af selskabets første ledelse	108
9. Registrering af selskabet	108
10. Selskabets virksomhed før registreringen	109
11. Skuffeselskaber	115
Kapitel 6. Forhøjelse af aktiekapitalen eller indskudskapitalen	117
1. Selskabskapitalen ved stiftelsen og ved kapitalforhøjelser	117
2. Beslutningen om kapitalforhøjelse	118
3. Tegningskursen	122
4. Aktionærernes fortegningsret	124
5. Kapitalforhøjelse ved konvertering	130

6. Kapitalforhøjelse ved fondsemission	133
7. Registrering af kapitalforhøjelse	135
Kapitel 7. Indbetaling af aktie- og anpartskapital	137
1. Indbetaling og indskud	137
Kapitel 8. Aktier og anparter. Aktiebrev og anpartsbeviser.	
Aktiebog og anpartshaverfortegnelse	141
1. Lige ret for alle aktier	141
2. Aktier, aktiebrev og registrering i Værdipapircentralen	142
3. Indskrænkninger i aktiernes omsættelighed	145
4. Aktionæroverenskomster	150
5. Navneaktier og ihændehaveraktier	155
6. Aktiebogen og fortegnelsen over store aktionærer. Anpartshaverfortegnelsen	156
6.1. Publicitet eller fortrolighed ?	156
6.2. Aktiebogen	162
6.3. Store aktionærer og store anpartsselskaber	164
7. Kuponer, tegningsretsbeviser m.m. Mortifikation	166
8. Anparter og anpartshaverfortegnelsen	167
Kapitel 9. Egenkapital, ansvarlig kapital og fremmedkapital.	
Konvertible og udbyttegivende gældsbeviser	170
1. Egenkapital og fremmedkapital	170
2. Tegningsoptioner, konvertible og udbyttegivende gældsbeviser (obligationer)	173
2.1. Tegningsoptioner	174
2.2. Konvertible obligationer (gældsbeviser)	176
2.3. Udbyttegivende obligationer (gældsbeviser)	177
Kapitel 10. Nedsættelse af aktiekapitalen eller anpartskapitalen	178
Kapitel 11. Egne aktier og anparter	188
1. Hovedreglen	188
2. Virkningen af erhvervelse af egne aktier	189
3. Udøvelse af de til egne aktier knyttede beføjelser	191
4. Egne aktier i årsregnskabet	192
5. Begrænsningerne i adgangen til at erhverve egne aktier	193

Kapitel 12. Ledelsen af selskabet. Bestyrelse og direktion	197
1. Interessegrupper og ledelse	197
1.1. Tre persongrupper	197
2. Ledelsesorganernes funktioner	200
2.1. Generalforsamlingens funktion	200
2.2. Bestyrelsens og direktionens funktioner	200
2.2.1. Aktieselskaber	200
2.2.2. Anpartsselskaber	204
3. Bestyrelsen	204
3.1. Aktionærvalgte bestyrelsesmedlemmer	204
3.2. Udpegede bestyrelsesmedlemmer	207
3.3. Medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer	207
3.4. Valgperiode og suppleanter	212
3.5. Arbejdet i bestyrelsen	214
4. Direktionen	218
5. Nationalitet og bopæl	220
6. Repræsentation, tegningsret og fuldmagt	221
6.1. Repræsentation udadtil og værneting	222
6.2. Tegningsret	223
6.3. Fuldmagt	229
6.4. På selskabets vegne	231
6.5. Godkendelse og passivitet	232
7. Ledelsens pligt til at administrere på lovlig og forsvarlig måde	232
8. Inhabilitet	233
8.1. Bestyrelse og direktion	233
8.2. Aktionærer	234
9. Oplysningspligt og insider trading i børsnoterede selskaber	235
10. Repræsentantskab	238
Kapitel 13. Generalforsamlingen	241
1. Generalforsamlingens kompetence	241
2. Beslutninger på generalforsamlingen	243
3. Møderet, taleret, spørgsmålsret og forslagsret	245
3.1. Aktionærers møderet og fuldmagt	245
3.2. Aktionærers taleret og spørgsmålsret	247
3.3. Ledelsens adgang til og taleret på generalforsamlingen	248
3.4. Revisors møderet og mødepligt	249
3.5. Forslagsret	249
4. Indkaldelse af generalforsamlingen	250

5. Stemmeret og afstemning	252
5.1. Stemmeret	252
5.2. Afstemning	255
6. Dirigenten	256
7. Mødested	258
8. Vedtægtsændring og ekstraordinære beslutninger	258
9. Minoritetsbeskyttelse	264
10. Indkaldelse og dagsorden	268
11. Annullation og andre sanktioner	269
12. Tab af aktie- eller indskudskapital. Tvangslikvidation	271
Kapitel 14. Årsregnskab og koncernregnskab	276
1. Årsregnskabs betydning og anvendelse	276
1.1. Bogholderi og årsregnskab. Bogføringslov og Årsregnskabslov	276
1.2. Årsregnskabet som kilde til oplysning om selskabet	278
1.2.1. Et retvisende billede	278
1.2.2. Kreditorer og medkontrahenter	278
1.2.3. Investorer. Børsselskaber	279
1.2.4. Generalforsamlingen	281
1.2.5. Ledelsen	282
1.2.6. Medarbejdere og faglige organisationer	282
1.2.7. Offentligheden	283
1.2.8. Beskatning	283
1.3. Årsregnskabs poster som retsfaktum i selskabsretlige regler	284
2. Årsregnskabslovens anvendelsesområde.	
Det officielle regnskab. Selskabstyper	285
3. Særregler i Årsregnskabsloven om små og mellemstore selskaber	287
3.1. Oplysning af omsætningen	287
3.2. Andre lempelser	289
4. Særregler om børsselskaber	290
5. Årsregnskabs bestanddele. Regnskabsår. Årsberetning	291
5.1. Årsregnskabs bestanddele	291
5.2. Regnskabsår	293
5.3. Årsberetning	294
6. Årsregnskabs poster og opstilling	297
6.1. Skemapligt og kravet om et retvisende billede	297
6.2. Skemaer for balance og resultatopgørelse	298

6.3. Regnskabsprincipper	300
6.3.1. Oplysning om anvendte regnskabsprincipper	300
6.3.2. Kontinuitet	300
6.3.3. Going concern	301
6.3.4. Forsigtighedsprincippet	302
6.3.5. Regler om værdiansættelser (vurderinger)	306
6.3.6. Hemmelige (stille) reserver	311
7. Noter	311
8. Regnskabskontrol	315
9. Aktiernes værdi og årsregnskabet	315
Kapitel 15. Udbytte og konsolidering	318
1. Anvendelsen af rådighedsbeløbet	318
2. Beslutningen om uddeling af udbytte	321
3. Fri og bunden egenkapital	322
4. Fondsemission	325
5. Aktionærlån	326
6. Finansiering af køb af selskabets aktier	331
7. Udbyttedeling, medarbejderaktier og tantieme	332
7.1. Udbyttedeling	332
7.2. Medarbejderaktier	334
7.3. Vederlag og tantieme	335
8. Gaver	337
Kapitel 16. Revision og granskning	340
1. Publicitet og revision	340
2. Valg af revisor	341
3. Faglige kvalifikationer og uafhængighed.	
Bopæl. Minoritetsrevisor	342
3.1. Kvalifikationer og bopæl	342
3.2. Revisors objektivitet og uafhængighed	343
3.3. Minoritetsrevisor	345
4. Kravene til revision efter god revisionsskik	346
5. Revisionspåtegningen	351
6. Revisionsprotokollen	355
7. Revisors beføjelser	356
8. Revisoransvar	357
9. Granskning	359

Kapitel 17. Selskabers ophør: likvidation og konkurs	363
1. En juridisk persons ophør	363
2. Skifte efter fysiske personer, ansvarlige selskaber og selskaber med begrænset ansvar	364
3. Lovgrundlaget for aktieselskabers likvidation og konkurs	368
3.1. Tiden før Konkursloven af 1977	368
3.2. Konkursloven, Lovbekg. nr. 118 af 4. februar 1997	369
4. Uformel afvikling, likvidation, konkurs og tvangsopløsning	372
5. Vedtagelse af likvidation	376
6. Virksomhedsophør og -salg uden likvidation	378
7. Pligt til opløsning af selskabet	378
7.1. Pligtens indtræden	378
7.2. Forsinkelse med årsregnskabet	379
7.3. Ingen ledelse eller revisor	382
7.4. Opløsning på grund af minoritetskrænkelser	382
7.5. Opløsning af anpartsselskaber på grund af tab af indskudskapital	384
8. Gennemførelse af likvidation	384
9. Konkurs	392
10. Beslutning om og gennemførelse af tvangsopløsning	394
Kapitel 18. Selskabers ophør: fusion, spaltning og omdannelse	398
1. Fusion: begreb og hovedregler	398
1.1. Fusion efter selskabslovene	398
1.2. Beskatning ved fusion	401
1.3. De danske regler om fusion og 3. direktiv	402
1.4. Fusion med et selskab i likvidation	402
1.5. Fusion med andre selskaber end aktieselskaber og anpartsselskaber	403
1.6. Grænseoverskridende fusion. Konkurrenceretlig fusionskontrol	403
2. Vedtagelsen af fusion	404
2.1. Selskabernes aftale om fusion: Fusionsplanen	404
2.2. Vedtagelsen i det ophørende selskab	405
2.3. Vedtagelsen i det fortsættende selskab	406
3. Fusionens virkninger	407
3.1. Vederlaget til aktionærerne i det ophørende selskab (ombytningsforholdet)	407

3.2. Fusionens betydning for kreditorer og medkontraahenter Universalsuccession.	412
4. Take over bids. Lodret fusion	417
5. Fusionens virkning	418
6. Spaltning (fission)	420
7. Omdannelse	421
7.1. Aktieselskab til anpartsselskab og omvendt	421
7.1.1. Retsvirkning af omdannelsen	421
7.1.2. Vedtagelse af omdannelsen	423
7.1.3. Forskelle mellem ASL og ApSL	424
7.2. Aktieselskab til partnerselskab (kommanditaktieselskab) og omvendt	425
7.3. Omdannelse af andelsselskab til aktieselskab	426
Kapitel 19. Erstatningsansvar og strafansvar	427
1. Erstatningsansvar	427
1.1. Selskabets ansvar og ansvar over for selskabet	427
1.2. Ledelsens ansvar	428
1.2.1. Den almindelige erstatningsregel	428
1.2.2. Culpabegrebet: Pligter og agtpågivenhed	430
1.2.3. Tilregnelser og bevisbyrde	438
1.2.4. Tabsopgørelsen. Kausalitet, egen risiko og egen skyld	439
1.2.5. Ansvarsforsikring	440
1.3. Revisors ansvar	440
1.4. Aktionærers ansvar	441
1.5. Lempelse af erstatningsansvaret	444
1.6. Selskabets, aktionærers og kreditorers ret til erstatning	445
1.7. Gennemførelse af selskabets og af andres erstatningskrav. Decharge	446
1.7.1. Selskabets krav mod ledelsen m.m.	446
1.7.2. Andre krav	450
2. Strafansvar	450
2.1. Strafansvar for fysiske personer	450
2.2. Strafansvar for juridiske personer	453
Kapitel 20. Filialer af udenlandske selskaber	455
Kapitel 21. Selskabets navn	460

Kapitel 22. Registrering af aktie- og anpartsselskaber	467
1. Formålet med registrering	467
2. Offentlighedsprincippet	468
3. Eruster	470
4. Erhvervs- og Selskabsstyrelsens legalitetskontrol	470
5. Prøvelse af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens afgørelser	471
6. Anmeldelse på papir eller elektronisk (On line) registrering) og offentliggørelse	472
7. Gebyrer	473
Litteraturliste	475
Forkortelser	481
Domregister	483
Partregister	489

Bogen eller lignende bøger kan findes på:

Juridisk Antikvariat

www.lovsamlingen.dk